

Tělocvičná jednota Sokol Liberec I.

Nazdar!

Sokolské souzvuky

č. 11 - listopad 2011.

„Člověk není na světě proto, aby se vzdával svých snů. Jenomže se musí odhodlat dát do sázky co nejvíc. Především sám sebe!“

Bohumil Říha – „Přede mnou poklekni!“

„Prvním ochráncem věrnosti má být vlastní svědomí!“

Bohumil Říha – „Čekání na krále“

„Člověk sám o sobě znamená nejistotu, pochyby a chaos. Člověk se svými druhy znamená sílu a pevnost.“

Bohumil Říha – „A zbyl jen meč“

„Zůstat trvalý ve světě, který se stále mění, není právě lehké!“

Bohumil Říha – „A zbyl jen meč!“

Úvodní slovo.

O toleranci trochu jinak!

Nesouhlasím s názorem, že všeobecně ve světě ubývá tolerance. Právě největší nebezpečí dnešního vývoje vidím v tom, že přibývá tolerance tam, kde překračuje hranice únosnosti pro lidské pokolení. My jsme dnes tolerantnější k vrahům, jsme tolerantnější k úchylným lidem, kteří vraždí. Snažíme se pochopit islámské fundamentalisty. Vždycky, když slyšíme o jejich hrozných činech, omlouváme je jejich fanatismem. Ale to je právě ta odrůda tolerance, která vede do pekel.

Zkusím být srozumitelnější. Jistě bychom našli různá odvětví lidského konání a myšlení, kde lidé projevují vůli k toleranci. I v osobních stycích, v rodině, v obci. Mně nejde jen o toleranci samu, jde mi o to, abychom hledali hranici mezi tolerancí, která lidem slouží, která otvírá naději na život s menší mírou násilí, která bude bránit tomu, abychom si zvykali, že je běžné zabíjet lidi po tisících a desetitisících. Tohle je to nejpodstatnější. Lidé, kteří mají vnitřní potřebu tolerance, se snaží pochopit a tolerovat i ty nejnebezpečnější jevy ve společnosti v globálním smyslu. V tom právě vidím nebezpečí. Nejde o to, aby rostla tolerance bez výběru, ale abychom uvažovali, kde *smíme* být tolerantní, kde *musíme* být tolerantní, a kde *tolerance musí skončit!* Jde přece o základní obranu života na zemi. Ta by měla být rozhodujícím kritériem.

Jiří Hanzelka

Vybráno z knihy „O toleranci“ – Zamyšlení cestovatele na konci století s litografiemi Oldřicha Kulhánka.

Vydalo nakladatelství Primus v r. 1999, dotisk v r. 2002.

„Tolerance, slušnost a opravdovost se nedá vyučovat jako školní předmět, nedá se zkoušet a známkovat. Dá se jen převzít a přijmout jako životní credo.“

Jiří Hanzelka

„Jedině vysoká morálka a vzájemná ohleduplnost lidí mohou vytvořit skutečně vzornou pospolitost!“

Ivan Jefremov („Athénana Thais“)

„Co je nutné, je dobré. Ohrozí-li někdo to, cos uctíval a hodnotil, braň to stejně vášnivě, jak silně jsi o to usiloval!“

Karel Čapek

Obsah:

Úvodní slovo

O toleranci trochu jinak

Metodika

Tempo a dynamika cvičení

Příklady využití nářadí v hodinách R + D a PD

Zábavná cvičení s náčiním

Nejenom pohybem živ je sokol!

Moje rodina – Sokol a já

17.listopad v životě národa

Represe proti sokolům v roce 1941

Z historie české, z kroniky sokolské

Historické události ve světle dneška

Sto let Sokola v Kanadě

„...a to je ta krásná země...“

Křížem krážem Českým rájem

Zprávy

Omluva

Putování po západní části Krušných hor

Ze zájezdu seniorů ČOS

Slavné výročí

Výstava „150 let Sokola“

Prodaná nevěsta v Turnově

Zemřel Jiří Žižka

Závěrečné slovo

„Ni zisk, ni slávu!“

Poselství sletové štafety z Brtnice

Metodika

Tempo a dynamika cvičení

— předpoklad přitažlivosti a zvýšeného zájmu.

Máme-li mít úspěch, neztrácet cvičenky a získávat nové, je nutné přesvědčit je, že kvalitně prováděná tělesná výchova má význam i pro kvalitu jejich života vůbec. Že jim nenásilnou formou přináší nové podněty a obohacení jejich duševního života a má vliv na jeho harmonii.

Dalšími základními vlastnostmi pohybu a hudební předlohy je i *tempo a dynamika*.

Tempo hudební skladby je udáváno tempovými označeními, většinou uváděnými v italštině. K udržení tempa bývá používán metronom. I přes označení tempa v partiturách, dochází – vlivem individuality dirigenta – k určitým různostem. V době studií jsem byla téměř denním hostem v Národním divadle. Dirigoval-li některou z oper jeden z tehdejších vynikajících dirigentů, pan Košler, končila opera vždy přibližně o 4 – 5 minut dříve než když tutéž operu řídil jiný dirigent. Mluvíme-li o pohybu, víme, že existují temperamentní cvičenky nebo cvičitelky, které inklinují k rychlému, svižnému tempu, jiné se vyžívají v pomalých, procítěných pasážích. V hodinách normálního ženského cvičení s hudbou je nutno soustavně zdůrazňovat soulad s hudební předlohou, tzn. dodržovat přesnost pohybového rytmu a tempo odpovídající kvalitně povedenému pohybu. Tady je nutno dobře znát čas odpovídající možnosti provedení určitého pohybu. Ze zkušenosti víme, že při nácviu jakékoliv pohybové skladby většinou začínáme v pomalém tempu, aby si cvičenky stačily uvědomit, co je po nich žádáno a aby měly možnost pohyb kvalitně zvládnout. V samém začátku z toho vyplývá nácviu na počítání a postupný přechod k zapojení hudby. Čím kratší je doba, kdy počítáme, tím lépe. Uvědomte si však, že předepsaný pohyb musí cvičenky zvládnout technicky, teprve pak je možno přejít do „hudební skutečnosti“.

Rozvíjení rytmického citění musí postupovat současně s rozvíjením pohybových dispozic a získaných (nacvičených) dovedností.

A co dává cvičební hodině – nebo velké hromadné skladbě - „šmrnc“?

Je to její *dynamika*! Ta má výjimečnou úlohu ve stavbě, formě i výrazu pohybu.

Dynamikou rozumíme vhodné a potřebné odstupňování síly zapojených svalů, inspiraci hudbou a společně viditelný pohybový a citový prožitek.

Dynamika je podmíněna hudbou, v běžném cvičení aktivní úlohou cvičitelky, v pohybových skladbách strhujícími změnami charakteru pohybu, prostoru, vysokých a nízkých poloh, což udržuje aktivní přístup a zájem cvičenek. Při tvorbě pohybových skladeb je výběr vhodné hudby jedním z nejdůležitějších činitelů. Jasně frázování, střídání a variace motivů – zároveň s využitím vhodného pohybového obsahu – je podmínkou dynamiky a zároveň zajišťuje skladbě oblibu cvičenek i pozornost diváků. Stejně jako v normální cvičební hodině tohle vše není samoučelné. Vždy půjde o to,

zařadit něco nového, udržet zájem, něco naučit, něco zvládnout, poskytnout možnost vlastního zdokonalování a společného prožitku všech.

Svalová síla i intenzita prožitku se projevuje reakcí aktivní – napětím a reakcí pasivní – uvolněním. Říká se, že *pohyb spočívá ve střídání svalového napětí a uvolnění*.

Napětí vychází buď z centra a šíří se směrem k periférii těla, nebo naopak do centra směřuje (př. kontrakce).

Svalovou sílu můžeme vyvinout rychle, okamžitě – nebo ji můžeme zvolna stupňovat. Totéž platí i opačně.

Právě střídavé působení rychlých energických pohybů vedených silou a okamžité uvolnění třeba s přechodem do velkého pohybu vedeného rovnoměrně stejnou silou vytváří potřebnou dynamiku při cvičení s hudbou nebo dynamiku skladby. Při cvičení se snažíme užívat střídání napětí a uvolnění, tak aby cvičenky musely využívat svalovou práci v plném rozsahu.

Podmínkou správně provedeného pohybu je tzv. „*dechová kázeň*“. Je nutno sledovat plynulé, pohybu odpovídající dýchání – vyvarovat se zadržování dechu při silových cvičeních, důležitý je nejenom vdech, ale také potřebný výdech.

Svůj podíl na dynamice pohybu má i melodie použité skladby. Stoupající melodii odpovídá většinou i pohyb nahoru, zatím co s klesající melodií pohyb klesá. Totéž se dá říci i o vztahu pohybu k „síle“ hudebního doprovodu. „Forte“ bývá charakterizováno velkým pohybem celého těla i končetin, pohyb nabírá na intenzitě a vyžaduje maximum energie, „piano“ nebo „pianissimo“ působí zklidňujícím dojmem, pohyb je jemnější, ne tak energický, velmi často podmiňuje velký pohyb vedený.

To vše má smysl nejen pro dostatečnou práci svalovou, ale především pro rozvíjení duševních schopností, pro vyjádření vlastního já každé cvičenky.

Pokud se nám při nácviku pohybových skladeb podaří tohoto cíle dosáhnout, nemůže žádný soudný člověk prohlašovat takovou skladbu za drill a omezování osobnosti člověka. Je to totiž právě naopak!

Jarina Žitná

Máme-li ovšem dostát všem požadavkům kladeným na „pohyb s hudbou“, který je základním a nejrozšířenějším programem ženských složek, potřebujeme dokonale připravený svalový a kloubní aparát každé cvičenky, což lze dosáhnout pouze dokonalým procvičením jednotlivých partií těla, podporováním jejich funkčnosti v souhlase s požadavky zdravotníky, které stojí vždy v popředí každé dobře prováděné fyzické činnosti.

Nezáleží na tom, jak obtížný nebo komplikovaný je pohyb. Záleží pouze na jeho dokonalém provedení - na velikosti rozsahu, plynulosti, eleganci, na souladu pohybu s hudbou, na vnitřním prožitku každé cvičenky a každého cvičence.

Vhodný hudební doprovod umocňuje vlastní úsilí cvičenců a vytváří z dokonale a radostně provedené pohybové vazby malé „umělecké dílo“.

Příklady využití nářadí

ve cvičení R +D a PD

Příklady využití nářadí při cvičení rodičů s dětmi a předškolních dětí pro začínající cvičitelky.

Cílem následujícího textu je seznámení začínajících a méně zkušených cvičitelek (cvičitelů) s ověřenými příklady cvičení na nářadí v oddílech RD příp. PD. Cvičení na nářadí zařazujeme do hlavní části cvičební hodiny. Stanoviště střídáme mezi družstvy. Sestavy zařazujeme pro zpestření hodiny. Dbáme na bezpečnost dětí - nutno poučit rodiče a dbát na to, aby pokyny cvičitelky byly dodržovány. Děti překonávají překážky forami hry (lezeme jako kočičky a pejskové, skáče jako žabky, překážky překračujeme jako čápi, plazíme se jako vojáci ap.). Cvičení zvyšuje tělesnou zdatnost, obratnost a vytrvalost. Posiluje odvahu při překonávání strachových situací i různých překážek, učí smyslu pro orientaci a rovnováhu. Upevňuje sebedůvěru malých cvičenců od nejtělejšího věku.

Zábavná cvičení s náčiním.

Jsou to cvičení, která vnášejí do cvičebních hodin radost a veselí. Při správném zařazení zpestřují cvičební hodinu a pomáhají dosáhnout cíle – zvládnutí pohybu, zlepšení svalové koordinace i kondice. Mají místo v hodinách kterékoliv složky, ale především se uplatňují ve cvičebních hodinách žactva, kde jejich emotivnost přináší žádoucí výsledky.

V žádném případě to nejsou a nesmějí být cvičení samoučelná. Snad by se dalo říci, že pouze hravou formou nahrazují nebo spíš doplňují vlastní cvičební program a činí ho zajímavější. Mohou být zaměřena na gymnastická cvičení stejně jako na cvičení herní. Po zvládnutí jednoduchých pohybů, je možno využít je i závodivě, což žactvo vždy vítá a usměrňuje jeho pozornost k žádanému výkonu.

Při zařazení zábavných cvičení používáme nejrozličnější náčiní a třeba i jeho kombinace, nářadí, ale existují i zábavná cvičení, kdy nepotřebujeme nic jiného než dostatek prostoru k jejich provádění

V listopadovém čísle uvádíme zábavná cvičení jednotlivců, ale časem se dostaneme i ke cvičení dvojic, trojic i většího počtu cvičenců. Vzhledem k jejich emotivnosti a veselí při jejich použití, je třeba věnovat zvýšenou pozornost ochraně proti úrazům a kázni.

Dnes tedy zábavná cvičení s náčiním:

Používáme tyče, míče, obruče, švihadla, dlouhá lana.

Předávání náčiní – obratnost a jemná motorika.

- 1) stoj mírně rozkročný – náčiní v držení jednoruč (tyč uprostřed)
předávání z ruky do ruky před tělem i za tělem
- 2) totéž, ale v pohybu – chůze, klus, cval
- 3) sed – náčiní v pravé
 - a) střídavě přednožovat levou a pravou a předávat náčiní pod nohou (spodem)
 - b) přednožit snožmo (obě nohy nad podložku) – předat pod nohama, zpět za tělem. Střídat směr pohybu.

Přehazování a vyhazování náčiní - pozornost, obratnost, pohotovost

- 1) stoj spatný – skrčit předpažmo – náčiní v držení jednoruč nebo obouruč
 - a) výpon – vzpažit a vyhodit náčiní nad hlavu – chytat v mírném podřepu
 - b) po vyhození tlesknout, nebo dřep a vztyk, dvojný obrat a chytit náčiní
 - c) podřep úložný levou – náklon vpravo – náčiní v pravé.
Přenosem na levou podřep úložný pravou – náčiní přehodit horním obloukem přes hlavu
Totéž v sedu nebo sedu skrčmo zkřížném.
 - d) sed – položit náčiní na kotníky a prudkým přednožením vyhodit náčiní a chytit ho obouruč

Přelézání a přeskakování náčiní – obratnost, pružnost, odvaha

- 1) stoj spatný- tyč nad hlavou rovně
přešvihem skrčmo pravou, levou stoj – tyč za tělo dolů rovně a zpět
Totéž s obručí (do obruče – z obruče) nebo pevně napnutým švihadlem složeným na polovinu
- 2) vzpor ležmo vzadu nebo vpředu – náčiní položeno vedle těla bočně
přelézat z jedné strany náčiní na druhou (bez dotyku a pozor na správné provedení vzporu ležmo!)
- 3) náčiní položit na podložku před cvičencem
opakované přeskoky jednonož i snožmo čelně (vpřed – vzad) i bokem (stranou)
- 4) stoj spatný – tyč před tělem rovně – přeskok skrčmo – stoj – tyč za tělem rovně a zpět
Totéž možno i s obručí a napnutým švihadlem
- 5) stoj – tyč v pravé v držení na konci před tělem šikmo dolů
přeskok přednožmo střížmo přes tyč – předat tyč do levé a opakovat cvik
- 6) švihadlo – přeskoky jednonož, snožmo – kroužením vpřed, vzad, stranou, paže zkřížmo, dvojšvih - na místě nebo z místa

„Školky“ s různým náčiním – procvičení známých prvků.

Sestavy předem připravených cviků, jejich sled i počet opakování – sestavení záleží na cvičiteli. Prověřují nacvičené prvky, případně vazby, tak, jak si je cvičenci časem osvojovali. Cvičenci je mohou trénovat i mimo cvičení.

A jeden velký závěrečný „zmatek“! (Pozor, nikdy nehrát dlouho!)

Na podložce tělocvičny rozmístíte nejrozumnější náčiní, které máte k dispozici.

Počet ležících předmětů o jeden méně, než je cvičenců.

- a) hrajeme honičku, na povel cvičitele hra přestane, ale každý ze cvičenců se snaží co nejrychleji uchopit jeden z připravených předmětů. Na koho se nedostane, musí ze hry. Odebereme jedno náčiní a honička pokračuje. Vítězí ten, kdo zůstane poslední ve hře.
- b) Stejná hra, ale místo honičky hraje hudba nějakou svižnou písničku, cvičenky se volně pohybují v jejím rytmu po ploše. Povel k přerušení pohybu a zvednutí jednoho náčiní dává neočekávané přerušení hudby.

Podobných cvičení je známo velmi mnoho, kromě toho si cvičitel může vymýšlet další varianty sám, jak mu to dovoluje jeho tvůrčí fantazie.

Přitažlivost těchto cvičení ještě zvyšuje sčítání výsledků (počet opakování nebo čas) všech členů družstva. Pak je však nutno přísně dohlížet na vlastní provedení cviků, v zápalu boje se totiž cvičenci snaží být co nejrychlejší bez ohledu na jejich správné provedení.

Hodně radostné zábavy přeje
Jarina Žitná

Nejenom pohybem živ je sokol

Moje rodina – Sokol a já

Rozhovor se sestrou Miladou Věrou Decastellovou.

Věra je nejen sokolka, ale i „libeňáčka“ tělem i duší. V Libni prožila celý svůj dosavadní život osobní i sokolský. Je obecně známá především mezi cvičenkami a cvičitelkami žen – a to nejenom v Praze. Jako dlouholetá členka ústředního cvičitelského sboru žen a seniorek ČOS se zúčastnila tvorby programu těchto složek i jejich cvičitelské praxe, mnozí ji pamatují jako členku VG hned z prvních let po obnovení Sokola, kdy organizovala stravování účastníků jednotlivých akcí v TD. V poslední době používá na ulici hůl – konec konců vzhledem k jejímu blížícímu se jubileu na ni už má právo – ale pusu má stále stejně proříznutou. Její vzpomínky by asi vydaly na román, tento rozhovor nestačí zachytit ani část toho, co na sebe pověděla.

První, na co jsem se ptala, asi napadne každého. „Jak jsi přišla k tomu zvláštnímu jménu?!“

Věra odpovídá: „V době Rudolfa II. se v Praze hodně stavělo, mnoho kumštýřů všeho druhu přišlo na pozvání císaře Rudolfa II. z Itálie. Byl mezi nimi i Fernando de Castello, který prý dotoval stavbu kaple v kostele sv. Tomáše na Malé Straně. Od něj pravděpodobně pochází náš rod i jméno! „

A dále pokračuje.....: „Tatínek Decastello se narodil r. 1871 v Praze. Pocházel z Vršovic a jako šestnáctiletý učeň – rytec zbraní se přihlásil na výzvu ke cvičení pro tyto mladé chlapce do Sokola Smíchov. Už jako dvacetiletý člen cvičil v roce 1891 na II. všesokolském sletu. Jeho zaměstnání ho pak zavedlo do Libně, přestoupil do místní jednoty a zakotvil zde na trvalo. V té době se seznámil s dcerou libeňského měšťana, oženil se a z tohoto svazku se narodilo děvčátko Amálka-moje nevlastní sestra. Bohužel v roce 1906 ovdověl. Tím více se soustředil na práci v Sokole nejen jako výborný cvičenec, ale také jako cvičitel u žactva. Maminka byla ze Sadské a po ukončení školní docházky se s rodiči přestěhovala rovněž do Libně. Vyučila se zde švadlenou. Zákaznicemi její mistrové byly též manželky sokolských činovníků, které si všimly mladé šikovné dívky, nabídly jí vstup do Sokola a Johanka byla chycena na celý život.

V roce 1898 se zakládal první ženský výbor jednoty Sokola Libeň a moje budoucí maminka se stala ve svých necelých osmnácti letech nejmladší členkou výboru. Postupně pracovala v různých funkcích, zvládala i cvičitelskou činnost a vždy s úspěchem. Pracovala hlavně se žákyněmi. I když se s tatínkem znala již od vstupu do Sokola, společný zájem o sokolství oba mladé lidi sblížil hlavně po otcově ovdovění. Když se na podzim v roce 1909 zakládal kámen ke stavbě sokolovny, ve schránce pod ním už jsou záznamy o jejich vedení žakovského vystoupení pod stejným jménem, neboť se vzali právě toho roku v červenci. Po vzniku ženského odboru byly zvoleny také náčelnice.

Prvé dvě, obě povoláním učitelky, vždy po několika měsících rezignovaly, protože se to podle jakýchsi tehdejších zákonů neslučovalo s jejich povoláním. Maminka byla už tak zavedená a úspěšná, že byla okamžitě zvolena a jako náčelnice jednoty působila pak několik let. Dobré působení mých rodičů v libeňském Sokole dokládá mnoho diplomů, uznání i gratulací ke všem životním významným životním příležitostem. Ještě před válkou v roce 1910 se narodil můj bratr Josef- „Pepča“, v roce 1912 sestra Hanička a ve výchově jim pomáhala hlavně maminka matka, naše babička, protože rodiče byli plně vytíženi sokolskou činností.

Po vypuknutí války byla veškerá činnost sokolská přerušena a sokolovna se změnila ve vojenský lazaret. Válka přinesla mnoho utrpení ve formě těžkých ztrát na životech, nedostatku jídla a hygieny. Zato hned po válce vyvstala potřeba každé ruky a hlavy. Obnovy sokolské činnosti se okamžitě ujali všichni, kteří i sebemenší pomocí mohli přispět ku znovuzrození. Důkaz nadšení pro věc sokolskou byl v nové republice celonárodní, což se projevilo uspořádáním VII. všesokolského sletu hned v roce 1920. V té době jsem už byla na světě i já jako třetí dítě, narozené roku 1919.

Další léta běžela různě tak, jak to doba přinesla, ale světová situace se postupně měnila, bohužel k horšímu. Celých 20 let Československé republiky, doby - která se vyznačovala většinou dobrých výsledků v hospodaření, se těžce propadlo zradou bývalých spojenců. Záchrana jejich vedení se následně také zhroutila a svět se ocitnul v dalece horší době, následně válce, která byla horší než ta předcházející.

Přiblížily se smutné roky zakončené ztrátou samostatnosti státu a německou okupací. Můj bratr Josef, gymnazista a absolvent vojenské školy v Prostějově a vojenské akademie Hranice, letec a velitel letky ve Kbelích, věren své vojenské přísaze při první příležitosti v roce 1939 odešel do Polska, odkud po vypuknutí války byl poslán do Francie a tam se bohužel vyplnila ta část přísahy – i smrt ! dne 3. června 1940. Je pochován na Československém vojenském hřbitově La Targette.

Při běsnění hitlerovců po smrti Reinharda Heydricha došlo v Libni k dalším událostem. Nacisté hledali Kubišovo kolo, které odvedla čtrnáctiletá Jindřiška Nováková z místa atentátu a dne 3. června 1942 prohledávali Libeň dům od domu. Všude byli odstřelovači a lidé byli varováni, aby nevycházeli z domů. Některý z odstřelovačů zpozoroval pohyb v našem bytě – maminka chtěla ustlat. Střela proletěla oknem, těžce ji zranila na předloktí a skončila v boku. Druhá střela ve vedlejší místnosti minula mě a zaryla se do podlahy. Po skončení akce přivolal některý voják sanitku s lékařem a tak maminku i mě převezli do nemocnice. Nebylo to lehké zranění, strávila v nemocnici dva měsíce. Mě bylo dovoleno místo totálního nasazení v Německu pracovat v Avii Letňanech. Jenže ani to nebyl konec nesnází. V září 1942 jsme byli otec a já se sestrou převezeni v rámci akce „E“ do internačního tábora pro příslušníky rodin odbojářů ve Svatobořicích na Moravě, maminka s babičkou mohly zůstat doma. Tatínka propustili asi po půl roce – nevíme proč, sestra a já jsme byly propuštěny v červenci 1944. Pravděpodobně už bylo známo, že bratr nežije. Doma jsme se sešly pouze s maminkou, babička zemřela 2 měsíce po našem zatčení.

Koncem války jsem ještě zažila nálet na klášter Emauzy, poblíž kterého jsem pracovala a nálet na Vysočany na Květnou neděli.

Konečně byly strašné válečné roky u konce. Nastala krásná poválečná léta plné nadšení a radosti. V libeňské sokolovně bylo skladiště leteckého materiálu, ten bylo nutno vyklidit, aby se mohlo začít cvičit. Sokolovna byla znovu otevřena v listopadu, ale už

před tím se cvičilo na letním cvičišti, které dnes stále ještě nepatří Sokolu. Cvičitelé sbory organizovaly školení i cvičitelské zkoušky, byly získány dvě budovy v Krkonoších na Dolní Malé Úpě, kam se začaly organizovat zájezdy zactva, od r. 1947 byly pravidelně pořádány letní stanové tábory, které byly určeny dorostu.

Nastala doba přípravy dlouho očekávaného XI. Vsesokolského sletu. V Libni cvičily tři oddíly žen, nacvičovala jsem 3 skladby pro ženy („Harmonie pohybu“, „Rej“ a kužele Hany Burgerové) a 2 skladby pro dorostenky („Bílé kroužky“ i nádherné tance Stázy Levé s Kříčkovou hudbou). Zároveň jsem všechny tři roky vedla letní tábory pro dorostenky. V tom samém roce však skončila idyla. Při posledním táborovém ohni bylo ještě veselo, vyprávěly se vtipy a ne zrovna příznivě se mluvilo i o politické situaci. Bohužel, doba byla příznivá pro ctižádovce a udavače všeho druhu. Na základě udání se sešla „akční komise“, která vyloučila z jednoty 54 nejaktivnějších a nejlepších lidí – přesvědčených sokolů – a mě mezi nimi.

V roce 1968 se situace zdála příznivá pro pokračování práce v Sokole. Po srazu pražského sokolstva v Městské knihovně se konal památný sokolský sjezd na Žofině a starší sokolové se mohli vracet tam, kam je srdce táhlo. I když vše nakonec dopadlo špatně a nastala doba normalizace, v Libni se rozhodla skupina přesvědčených Sokolů zůstat. Libeňská jednota se snažila propagovat svoje cvičení a činnost různými besedami, výlety, pořádala veřejné cvičební hodiny a stala se svou aktivitou příkladem pro ostatní jednoty. Hlavním organizátorem těchto aktivit byl bratr František Kodl.

V roce 1989 bylo znovuoobnovení Sokola skutečností a sokolovna byla vrácena jednotě, o letní cvičiště však přišla. V roce 1990 jsem byla také zvolena náčelnicí jednoty.

Dnes je krásná secesní budova sokolovny perfektně opravena a zvučí životem. Cvičí zde snad všechny složky, v plné šíři se uplatňuje moderní program Sokola, který sem láká mladé i staré. Žactvo a dorost zde nacházejí vše, co si jejich srdce může přát – a to nejen cvičební a sportovní program všeho druhu, ale také přátelství a společné zážitky, které je spojují pro budoucnost.

Celá řada našich dalších osvědčených činovníků zde umožnila vytvořit útočiště a možnost uplatnění pro další generace cvičitelů, kteří pomalu přebírají starost o program a činnost jednoty do svých rukou a jsou zárukou jejího dalšího sokolského růstu.

Na závěr uvádím, že to, co jsem získala od svých rodičů a dalších předchůdců, rozdávám mladým pokračovatelům sokolského stylu života tak, jak jsem ho prožívala já. Snažím se po celý život vytvořit v Libni opravdovou sokolskou rodinu, tak jak tomu bývalo, jak bychom si přáli, aby tak bylo a jak by to dnešní Sokol nutně potřeboval.“

Se setrou Věrou Decastellovou rozmlouvala
Jarina Žitná

„Není důležité na jakém postu člověk pracuje, ale aby přitom zůstal sám sebou!“

Zděněk Pluhař („V šest večer v Astorii“)

17. listopad v životě národa.

Rok 1937

Londýn – 1941. Na manifestační schůzi bylo přijato „Prohlášení spojeneckých studentů k 17.listopadu“:

„My, studenti Velké Británie, všech jejích dominií a Indie, Severní a Jižní Ameriky, Sovětského svazu, Belgie, Československa, Francie, Řecka, Číny, Holandska, Norska, Polska, Jugoslávie a všech svobodných zemí, abychom uctili památku popravených a umučených studentů, kteří jako první zvedli svůj hlas na znamení odporu proti nacistickým utlačovatelům roku 1939, prohlašujeme 17.listopad mezinárodním dnem studentstva.“

V prohlášení se dále praví, že nejde pouze o vzpomínku na popravené a vězněné české studenty, ale také o připomenutí ideálů, za které padli!“

Bylo to už v době II. světové války. Anglie s Francií stále strkaly hlavy do písku a nechávaly Hitlerovi volnou ruku. Polsko bylo poraženo, svobodné Československo okleštěno a stal se z něho Protektorát Čechy a Morava. To vše přineslo velké zklamání občanům republiky, kteří politiku obou velkých zmíněných států prostě nemohli pochopit.

Reakcí na okupaci republiky byly první protiněmecké demonstrace v den státního svátku vzniku republiky 28. října v Praze. Lidé vycházeli do ulic ve svátečním oblečení, muži s černými kravatami, objevovaly se červenomodrobílé trikolory. Byly vydávány letáky vyzývající k demonstraci, u soch a pomníků významných představitelů politického i kulturního života se objevovaly květiny a svíčky. Do Prahy přijížděli občané z venkova – ozvaly se první protiněmecké výkřiky a skandování protiněmeckých hesel.

Demonstrace 28. října se zúčastnily všechny složky české společnosti. Demonstraci studentů rozhánělo pražské gestapo střelbou do davu, který spontánně provolával: „My chceme svobodu!“, „Pryč s Němci!“, „Ať žije Beneš!“, „Pryč s Hitlerem!“ atd. Po Hitlerových výhrůžkách, že zruší „protektorátní autonomii“, došlo k úplnému vyklizení Václavského náměstí, nastoupila okupační moc a začalo se střílet. Proti manifestujícím zasahovaly německé ozbrojené složky, ale střelby se zúčastňovali i zfanatizovaní studenti pražských německých škol.

V prostoru Mezibranské ulice byl na místě zabit tříadvacetiletý dělník Václav Sedláček, v Žitné ulici byl smrtelně zraněn posluchač medicíny Jan Opletal. Jana Opletala známe všichni, Václav Sedláček byl pohřben na hřbitově v Bráníku, všichni jeho příbuzní zahynuli za války a tak se nikdo nemohl starat o jeho hrob. Ten byl v r. 1965 zrušen, místo prodáno – a jeho jméno neprávem upadlo do zapomnění!

Kromě Prahy se 28. října 1939 konaly demonstrace i v dalších důležitých městech republiky – a okupanti chystali tvrdou represi.

Těžce zraněný Jan Opletal přes veškerou péči 11. listopadu zemřel a měl být převezen na Moravu na Litovelsko, odkud pocházel. Na vysokých školách i kolejích vlály smuteční prapory a studenti požadovali důstojný průvod městem na nádraží. Pohřeb byl stanoven na 15. listopad. Vedl ho děkan lékařské fakulty Hájek. Slavnostní akt rozloučení se konal na Albertově, zazněly obě části československé

státní hymny. Pohřbu se zúčastnily – přes všechny hrozby – tisíce lidí a zprvu poklidná demonstrace se pomalu měnila v bouřlivou. Celý den pak nebyl klid, demonstrace pokračovaly.

17. listopadu, ve stejnou dobu, kdy byl Jan Opletal ukládán k věčnému odpočinku na rodné Moravě, zahajoval Hitler v Berlíně mimořádnou poradou. Na programu byl plán persekuce českých studentů. Hitler prohlásil: „15. březen byl můj velký omyl. Lituji, že jsme s Čechy nenaložili jako s Poláky. Události 28. října a 15. listopadu ukazují, že Češi nezasluhují jiný osud...z toho důvodu nařizují: Zastavení českých vysokých škol na tři roky. Jakékoli demonstrace dát hned potlačit...nebudu se ostýchat do ulic postavit třeba i děla. Do každého hloučku se bude střílet kulomety. Bude-li ještě nějaká demonstrace, srovnám Prahu se zemí!“

Ještě té noci byly přepadeny v Praze vysoké školy a koleje, kde nacisté zbili a zatkli stovky studentů. Stejný osud potkal i studenty v Brně a v Příbrami. Devět vybraných studentů bylo bez jakéhokoliv soudu popraveno v Ruzyni, dvě stě jich bylo odvečeno do koncentračního tábora Sachsenhausen. Tam byli odváženi i další studenti – většina z nich mohla koncentrák opustit do konce roku 42 a v lednu 43. Uzavření vysokých škol a persekuce studentstva byl promyšlený útok na českou inteligenci a demokracii.

Odkaz 17. listopadu 1939 jsme si po skončení II. světové války každoročně připomínali. Je to výročí, na které nelze zapomenout. Nacisté zde prvně ukázali světu svou pravou tvář a veřejně proklamovali svoje metody. Toho si konečně všiml i světový tisk, který měl možnost informovat a ovlivnit občany demokratických zemí světa.

17.listopad se stal symbolem odporu proti násilí, ukázal světu, že i malé národy mají právo na svobodu a demokracii.

Rok 1989

Uplynulo padesát let a na podzim roku 1989 se vše opakuje. Studenti vycházejí do ulic – situace je však docela jiná. Naše vlast a Evropa nestojí na prahu války, ale na počátku velkého demokratizujícího úsilí, které se projevuje především v zemích střední a východní Evropy. Připravuje se pád komunistického režimu a přeměna politického zřízení na demokratické principy.

Listopadové studentské manifestace jsou podporovány všeobecným míněním obyvatelstva, východní blok se začíná hroutit, po pádu komunistického režimu v Polsku následují pády režimu i v ostatních zemích východního bloku ovládaného Sovětským svazem. Československo má za sebou zkušenost Pražského jara z roku 1968, okupaci sovětskými vojsky i období normalizace.

V osmdesátých letech – i když ekonomická situace v republice je celkem stabilní a rozhodně lepší než na př. v Polsku nebo Maďarsku – dochází k postupnému uvolňování poměrů a aktivnější činnosti opozice a kritiků režimu, nepředpokládalo se však vůbec, že by se režim mohl zhroutit.

V letech 1988 – 89 se uskutečnila celá řada do té doby nemyslitelných demonstrací, bylo ukončeno rušení zahraničního rozhlasu a v lednu, v souvislosti s 20. výročí úmrtí Jana Palacha, probíhaly další demonstrace, nemilosrdně a brutálně potlačované lidovými milicemi a policií. Čelní představitelé opozice byli uvězněni.

21. srpna jsem se vracela z dovolené ve Spojených státech. Ještě před odletem z New Yorku jsem během dne viděla v televizi, co se děje na Václavském náměstí. Protesty pokračovaly i 28. října.

Nezávislé studentské sdružení připravovalo na 17. listopadu pietní akt k 50. výročí uzavření českých škol nacisty. Celá akce se měla odehrát na Albertově, ale

radikálnější studenti měli v úmyslu zároveň vyjádřit svou nespokojenost se současnými poměry. Po domluvě s pražskou organizací Socialistického svazu mládeže byla akce povolena, studentský průvod však neměl jít do středu města, ale na Vyšehrad k hrobu K. H. Máchy. Na vlastní žádost studentů se připravovaného průvodu neměly zúčastnit žádné disidentské organizace. Studenti byli předem vyzváni, aby sebou přinesli květiny. Průvod nakonec přece jenom zamířil na Národní třídu a na Václavské náměstí. Jak je známo, tam už nemohl dojít – část průvodu byla uzavřena milicemi a policií mezi Národním divadlem a Perštýnem. Akce byla připravovaná jako pokojná manifestace, studenti se na Národní třídě usadili na zem a děvčata strkala přinesené květiny za ochranné štíty milicionářů. Dav provolával heslo: “Máme holé ruce!” Vznikl zmatek, zadní řady průvodu se tlačily vpřed, ale přední část neměla kam odejít. Do té doby se oddíly Lidových milic i policie chovaly celkem slušně – měly totiž rozkaz nezasahovat! Na Národní třídě se to změnilo, studenti byli brutálně bití, někteří byli zatčeni a odvezeni připravenými antony. Později nezávislá lékařská komise uvedla, že bylo během těchto událostí zraněno 568 lidí!

Zpráva o těchto událostech zaktivizovala celou zemi, občané ostře vyjadřovali svůj nesouhlas. Připojili se nejdříve herci a byla připravována a uskutečněna týdenní stávka na podporu studentstva.

Mnozí z nás starších si dobře pamatujeme, jak jsme stáli na náměstích našich měst, zvonili klíči a sledovali neuvěřitelné události, které se hrnuly – a podkopávaly režim ovládající republiku čtyřicet let. Vzniklo Občanské forum, konaly se obrovské manifestace na Václavském náměstí a na Letenské pláni, z tribuny mluvil Václav Havel a zpívala Marta Kubišová.

V rámci tohoto článku nelze vypočítávat všechny události tohoto podzimu, ale...původních studentských demonstrací se zúčastňovalo stále více občanů, do ulic vyšli dělníci pražských továren, komunistický režim se zhroutil jako hromádka karet. K Praze se postupně přidávala i další města. Vše vyvrcholilo 29. prosince, kdy byl ve Vladislavském sále Pražského hradu jednohlasně zvolen prezidentem republiky Václav Havel.

Stalo se to, v co jsme už nedoufali – do roku 1990 jsme vstupovali jako svobodní lidé, jako svobodný národ.

O listopadu 89 – sametové revoluci – bylo leccos řečeno a napsáno, včetně různých podezření a konspiračních teorií. Mluví se i o naivitě těch, kteří do toho šli upřímně a s nadějí. Očití svědci mezi námi si vzpomínky na vše, co se tehdy dělo, ničím zkazit nenechají. Revoluce a svoboda – ty pojmy však dnes, bohužel, zevšedněly...

Oba sedmnácté listopady jsou ukázkou a důkazem toho, že lidskou touhu po svobodě a důstojném životě nelze na věky zakázat a potlačit. Vzpomínka na obě tyto události je závazkem pro nás všechny! Dnes neriskujeme ani zastřelení, internaci, ani bití – naše jednání a konání je otázkou dobré vůle a vnitřního přesvědčení každého z nás!

Jarina Žitná (literatura – internet Wilkipedie)

„Národ, má-li existovat, musí mít vědomí jak vlastní dějinnosti, tak i vůli něco vykonat v přítomnosti i v budoucnu. A jako se hodnota jednotlivce měří hodnotou jeho činů, tak se stejně měří i hodnota národa!“

TGM

Represe proti sokolům v roce 1941

Na úder gestapa proti Sokolu na příkaz R. Heydricha bylo zavzpomínáno v několika článcích v časopise Sokol 5/2011. Na tuto událost tak významnou pro Sokol vzpomněla i jiná média, např. ČT2. Také Lidové noviny uveřejnily pozoruhodný článek Sokolové v Osvětimi.

Autor zde popisuje, co následovalo po zatčení 135 sokolských činovníků z ČOS a ze žup: deportace do Terezína a následně transport do Osvětimi. Vychází např. i ze zápisků jednoho z uvězněných, bratra JUDr. Jana Hustáka, člena předsednictva ČOS, místostarosty středočeské župy Jana Podlipného a vzdělavatele Tělocvičné jednoty Sokol Radošovice.

Díky laskavosti dcery br. Hustáka, sestry Lídy Nechvátalové se Sokola Střešovice, máme v našem sokolském archivu uchovány zažloutlé originály listů z koncentračního tábora Auschwitz. Při jejich čtení je nemožné ubránit se dojetí.

Sokolové byli stateční lidé, ale strašné podmínky v táboře nemohli obzvláště ti starší z nich, vydržet. Domů se jich vrátila jen hrstka. Naštěstí i bratr Husták.

Naše jednotka je již tři roky poctěna tím, že sestra Lída Nechvátalová - Hustáková, se na naši prosbu stala čestnou členkou T. J. Sokol Říčany a Radošovice, jednoty, ve které vyrůstala, ve které po roce 1990 pomáhala obnovovat cvičení žen. Sestra Lída vždycky šla v sokolských stopách svého statečného otce, na jehož osud, který nebyl lehký ani po roce 1948, nikdy v naší jednotě nezapomeneme.

J. Tůmová

vzdělavatelka T.J. Sokol Říčany a Radošovice

Z historie české, z kroniky sokolské ...

1. 11. 1869	začalo cvičení žen Tělocvičného spolku paní a dívek pražských
9. 11. 1884	pohřeb Miroslava Tyrše za účasti 90 sokolských jednot
12.11.1866	narodil se Stanislav Sucharda, český sochař, autor pomníku F. Palackého, zemřel 5.5.1916
14.11.1847	zemřel Josef Jungmann, jazykovědec, významný představitel obrozenectví
15.11.1670	zemřel v Amsterdamu Jan Amos Komenský, pohřben v Naardenu
15.11.1865	zemřel Jindřich Fügner, zakladatel Sokola a jeho první starosta. Sám financoval postavení sokolovny v dnešní Žitné ulici v Praze.
15.11.1866	zemřel Josef Barák, novinář, autor sokolského pozdravu „NAZDAR“
16.11.1810	narodil se básník Karel Hynek Mácha, autor Máje. Zemřel 6.11.1836
17.11.1939	studentské demonstrace po pohřbu Jana Opletala. Nacisté popravili 9 studentů, vysoké školy byly zavřeny
17.11.1989	studenty zahájena „sametová revoluce“ v Praze
18.11.1847	narodila se Eliška Krásnohorská, básnířka a spisovatelka. Zemřela 26.11.1926
18.11.1852	se narodil Mikoláš Aleš, český malíř. Byl autorem mnoha plakátů a pohledů se sokolskou tematikou, navrhl prapor pro Sokol Kolín
18.11.1883	znovuotevření Národního divadla
24.11.1892	vznikl Pařížský Sokol
28. 11. 1378	v Praze zemřel římský císař a český král Karel IV.

Jarka Tůmová

Sokol Říčany a Radošovice

Historické události ve světle dneška

- 1. listopadu 1755 - Lisabon zničen zemětřesením. Dosáhlo až devátého stupně, epicentrum bylo vzdáleno asi 320 km u Kapverdských ostrovů. O 40 minut později zasáhlo pobřeží mohutné tsunami. Z 270 tisíc obyvatel zahynulo něco mezi 60 – 90 tisíc lidí.
- 1. listopadu 1952 - na atolu Eniwetok výbuch první vodíkové bomby. Výbuch docela vymazal z mapy ostrůvek Elugelab.
- 2. listopadu 1917 - byla vydána tzv. Balfourova deklarace, ve které britská vláda schválila myšlenku o „židovském domově“ v Palestině.
- 3. listopadu 1839 - vyhnání Britů z Číny vedlo k tzv- „první opiové válce“, Velká Británie převzala Hongkong jako kolonii.
- 4. listopadu 1854 - ošetřovatelská průkopnice Florence Nightingalová organizuje za Krymské války pomoc raněným britským vojákům. Roku 1901 obdržela jako první žena řád za zásluhy.
- 4. listopadu 1972 - přepadení amerického velvyslanectví v Iránu. Stoupenci ajatolláha Chomejního zajali jako rukojmí 60 diplomatů a zaměstnanců ambasády.
- 6. listopadu 1962 - Saudská Arábie ruší jako poslední velký stát otroctví.
- 7. listopadu 1800 - hlavní město Spojených států se stěhuje z Filadelfie do Washingtonu D.C.
- 7. listopadu 1917 - tzv. „říjnová revoluce“ v Rusku – bolševici se ujímají moci. Dobytím sídla prozatímní vlády v Zimním paláci byla revoluce završena.
- 7. listopadu 2000 - v presidentských volbách v USA zvítězil velmi těsně George Bush nad demokratem Al Goreem. Pro podezření zkreslených výsledků musely být hlasy voličů na Floridě přepočítány.
- 8. listopadu 1519 - Mexiko. Cortés v čele Španělů vstupuje do hlavního města Tenochtitlánu a je vlídně uvítán vládcem Montezumou. Ten byl sice ochoten být vazalem španělského krále, ale byl brzy Španěly zabit a jeho říše zničena.
- 8. listopadu 1905 - Wilhelm Rontgen objevil rentgenové paprsky, které mohou procházet hmotou a dokonce i lidským tělem.
- 8. listopadu 1923 - hyperinflace v Německu zničila měnu a otrásla politickou stabilitou státu.
- 9. listopadu 1799 - státní převrat, který přinesl moc Napoleonovi. Byla založena nová instituce – tříčlenný konsulát s Napoleonem jako prvním konsulem. Tato událost vešla do dějin jako „převrat 18. brumairu“.
- 9. listopadu 1918 - abdikace císaře Viléma II. – konec císařského Německa.
- 9. listopadu 1938 - „Křišťálová noc“ – útok nacistů na židovskou komunitu v Německu a Rakousku.
- 10. listopadu 1871 - novinář Stanley našel v Africe ztraceného misionáře Davida Livingstona a pravděpodobně mu zachránil život. Livingston však odmítl opustit Afriku.
- 11. listopadu 1417 - končí tzv. „velké schisma“. Po 40 letech končí existence tří papežů na evropském kontinentu a kostnický koncil zvolil jednoho papeže Martina I.

- 11. listopadu 1918 - v železničním vagonu v Compiègne bylo podepsáno příměří, které ukončovalo první světovou válku a porážku Německa.
- 13. listopadu 1970 - obrovský cyklon doprovázený zátopami způsobil obrovské ztráty ve Východním Pakistánu.
- 16. listopadu 1632 - smrt švédského krále Gustava Adolfa v bitvě u Lutzen. V bitvě s přesilou Valdštejnova vojska nakonec Švédové zvítězili.
- 17. listopadu 1869 - slavnostní otevření Suezského průplavu. Vytvoření průplavu spojujícího Rudé a Středozemní moře trvalo 10 let a bylo dílem francouzského diplomata Ferdinanda de Lessepe. V roce 1956 byl průplav prezidentem Násirem znárodněn, později ho z provozu vyřadily války, ale dnes je opět mezinárodní vodní cestou. Oslavy – premiéra Verdiho Aidy.
- 18. listopadu 1626 - papež Urban VIII. vysvětil největší chrám křesťanstva – basiliku sv. Petra v Římě.
- 18. listopadu 1820 - americký kapitán Nathaniel Palmer objevil Antarktidu. V lednu 1821 sem připluly dvě lodi vyslané ruským carem pod vedením T. Belingshausena, který tvrdil, že zahlédl pevninu. Při setkání s Palmerem prohlásil: „Vy jste, pane, objevil nové území – necht' tedy nese jméno Palmerova země.“
- 18. listopadu 1928 - světovou slávu získává Disneyovo studio zveřejněním první grotesky „Parník Willie“.
- 18. listopadu 1978 - hromadná sebevražda kultu známého jako „Chrám lidu křesťanské církve“ v Jonestownu v Guyaně. USA a svět ohromeny.
- 19. listopadu 1999 - 22 států podepsalo v Paříži Dohodu o konvenčních armádách v Evropě, což ukončilo „studenou válku“.
- 22. listopadu 1963 - prezident John. F. Kennedy zavražděn při návštěvě v Dallasu v Texasu.
- 22. listopadu 1975 - končí léta diktatury ve Španělsku a Juan Carlos I. je korunován králem.
- 24. listopadu 1859 - Darwin zveřejnil své dílo „O původu druhů“ –způsobil obecný rozruch. Kniha vyvolala mnoho vášnivých debat, podle kritiků Darwin napadal Boha. Důkazy pro evoluci se stále množily, vysvětlení přinesla teprve moderní genetika.
- 24. listopadu 1963 - před zraky milionů televizních diváků byl - při převozu z jedné věznice do jiné - zastřelen vrah presidenta Kennedyho Lee Harvey Oswald. Při převozu ho zastřelil majitel místního nočního klubu Jack Ruby. Objevily se spekulace, že byl Oswald zavražděn, aby nemohl prozradit, že byl součástí spiknutí.
- 26. listopadu 1922 - Howard Carter otevřel hrobku faraona Tutenchamona. Byla to hrobka, která nebyla před otevřením vykradena a našlo se v ní množství artefaktů, které posunuly vědomosti o životě ve starověkém Egyptě. V podstatě byla objevena o tři týdny dříve, ale s otevřením se čekalo na příjezd lorda Carnavona.
- 27. listopadu 1095 - papež Urban II. přednesl v Clermontu výzvu k zahájení první křížové výpravy. Jeho slova přerušovalo volání: „Deus vult“ – tedy „Bůh to chce!“

Sto let Sokola v Kanadě.

Sokolská myšlenka zapustila své kořeny v Kanadě před první světovou válkou v oblasti tehdy výnosných uhelných dolů v průmyslu Vraního hnízda ve Skalnatých horách, na hranicích Britské Kolumbie a Alberty, kde se usadila skupina horníků z Českého Krušnohoří, kteří 22. října 1911 založili v obci Michel v Britské Kolumbii první sokolskou jednotu v Kanadě pod jménem „Sokol Krušnohorský“. Členy jednoty, která při své ustavení měla 43 členů, byli také havíři ze sousední obce New- Michel Natal. Krátce na to založili v obci Frank druhou sokolskou jednotu, kterou nazvali „Sokol pod Skalními vrchy“. Ta měla 32 členů – havířů z okolí. Tyto dvě sokolské jednoty byly prvními českými spolky v Kanadě vůbec. V roce 1913 byla založena další sokolská jednotka v obci Margo v provincii Saskatschevan.

Kanada a hlavně její západní část byla v té době velice řídko osídlena a komunikační možnosti byly velmi špatné, tím horší to bylo se spojením se Sokolem ve staré vlasti. V sousedních Spojených státech v té době působil Sokol již 46 let a tak se dvě jednoty – Michel i Frank- staly členy sokolské župy „Fugner – Tyrš“ v Chicagu.

Za první světové války se příslušníci obou jednot zapojili do válečného úsilí, mezi jiným uspořádali sbírky ve prospěch srbského Červeného kříže, na pořízení kulometu a další výzbroje pro kanadskou armádu a ve spolupráci s Českým národním sdružením v USA (v Kanadě žádná podobná organizace neexistovala) se zúčastnili činnosti na podporu České Národní rady, v jejímž čele stál T.G. Masaryk. Někteří členové se také dobrovolně přihlásili do kanadské armády, v níž – spolu s dalšími dobrovolníky z Kanady a USA tvořili českou 3. rotu 223. praporu kanadské armády nasazené ve Francii.

V období světové války se značně změnil hospodářské poměry, těžba uhlí v oblasti byla zastavena a horníci museli hledat uplatnění jinde. V důsledku toho sokolská činnost počátkem 30. let zcela ustala, udržela se pouze jednotka Margo. Přesto se zásluhou bývalých sokolských cvičitelů se sokolský tělocvik v této oblasti projevil ještě několikrát, naposledy pravděpodobně r. 1947 na festivalu Slovanských národností, kde početná skupina české a slovenské mládeže předvedla prostná cvičení.

Zmínku zasluhuje skutečnost, že po ukončení činnosti těchto sokolských jednot zbylí členové pečlivě uložili a opatrovali své tělocvičné nářadí i náčiní – ještě půl století po zániku jednot, v r. 1981, je vynesl farmář Antonín Patera ze své stodoly a ukázal je kronikáři torontské sokolské jednoty bratru Kubíkovi. Z té doby existuje vzácný snímek br. Kubíka s hrazdou, na níž cvičili první sokolové v Kanadě.

Bohužel, po úmrtí A. Paterý noví majitelé zachované nářadí zřejmě vyhodili a tak jsou v oblastním muzeu vystaveny pouze kužele, s nimiž se cvičovalo.

V letech 1923 – 28, kdy vlivem sociálních změn obě první jednoty ztrácely členstvo a vyvíjely pouze minimální činnost, docházelo k velkému přílivu Čechů a Slováků do Kanady. V r. 1928 byla založena první sokolská jednotka ve východní části Kanady – v Montrealu v provincii Quebec. Další jednoty postupně přibývaly ve Winnipegu, Torontu, v Goldsburgu a Regině v provincii Saskatschevan. Všechny tyto jednoty fungovaly nezávisle na sobě, pořádání společných akcí bylo pro velké vzdálenosti prakticky nemožné. Tyto jednoty však byly soustředěny v tzv. „Zahraniční župě“ Československé obce sokolské, která je podporovala alespoň zasíláním potřebné literatury a vzdělávacích pomůcek.

V r. 1932 se osm členů montrealské jednoty zúčastnilo IX. Všesokolského sletu v Praze, cvičenci z Montrealu, Winnipegu a Toronta přijeli na desátý slet v r. 1938. Tady bylo kanadské sokolstvo poprvé zastoupeno mezi cvičenci Americké obce sokolské při vystoupení na Strahově a po sletu v týdenní cvičitelské škole v Tyršově domě.

Slibný rozvoj Sokola v Kanadě přerušila druhá světová válka.

Vybráno ze stati br. J. Waldaufa v časopise „Nový domov“ v r. 2011.

Pokračování příště.

„...a to je ta krásná země...”

Křížem krážem Českým rájem

Nejedná se o oblast málo známou, naopak. Je to však krajina plná skrytých krás – různorodá, zelená, ježící se špičkami pískovcových skalních útvarů, krajina kudy kráčely dějiny českého národa a kde zanechaly své stopy. Právě teď, kdy padající zlátnoucí listí odkrývá daleké výhledy a první mráz zanechává své stopy – právě teď je pravý čas k jeho návštěvě.

Český ráj se rozkládá mezi Turnovem, Jičínem a Mnichovým Hradištěm a patří k němu Příhrazské skály, ze silnice dobře viditelné Drábské světničky, mohutný hřeben Suchých skal na Maloskalsku, Klokočské a Betlémské skály, nejvýchodněji ležící skalní město Prachov a docela jistě nejkrásnější část Skalák na Hruboskalsku. Celá tato oblast je zbytkem a svědkem existence druhohorního křídového moře. Křídovými usazeninami pronikly v období třetihor sopečné útvary tvořené čedičem – např. skalní suk, na kterém najdete působivou zříceninu hradu Trosky (dnes jsou přístupné obě její věže – Panna i Baba), Veliš na Jičínsku nebo nápadný Mužský s čedičovou jeskyní, kterou lze navštívit.

Hlavními východisky do oblasti jsou města Turnov, Jičín, Rovensko p.Troskami, případně Mnichovo Hradiště.

Turnov byl založen v 13. století, brousily se zde (a brousí) drahé kameny a polodrahokamy, především české granáty, které se nacházely v oblasti Kozákova. Dnešní podnik Granát je znám především výrobou zlatých a granátových šperků. (Osobní vzpomínka z dalekého Jeruzalema – procházíme městem a obdivujeme jiskřící granáty ve výlohách. „Jsou z Turnova“, radostně nám oznamuje zlatník v jednom z krámečků!) Z historických památek je nutno jmenovat kostely sv. Mikuláše (14. stol.), Františkánský klášter s kostelem a hlavně hřbitovní kostel Panny Marie, novogotickou stavbu s nejprostornější lodí v Čechách. V místním muzeu najdete rozsáhlé sbírky seznamující diváky s přírodou, prehistorií i historií a také se současností kraje. Za vidění rozhodně stojí obrovský originál obrazu z dílny Mikoláše Alše „Sasíci pod Hrubou Skálou“.

V okolí není nouze o stopy minulosti, tajemné zříceniny starých hradů jako je romantický Frydštejn, Valdštejn, Valečov, Trosky nebo Rotštejn v Klokočských skalách, půvabné a zachované zámky Hrubý Rohozec, Hrubá Skála, případně Sychrov směrem na Liberec. Jsou němými svědky dávných časů a vypráví nám příběhy o lidech i událostech české minulosti.

Rozhlédnete-li se z kteréhokoliv vyhlídkového bodu, pochopíte, že poetické pojmenování oblasti – Český ráj, má svoje opodstatnění. Je to krajina plošin pokrytých zelení, hlubokých skalních roklí a údolí i romantických skalních měst. Nevyniká vysokými horami (Kozákov má 744m, Kopanina 665m, Mužský 462m), je to krajina mírná, zaoblená, zvoucí k procházkám, přemýšlení i „horolezení“. Skalní města totiž poskytují výborné cvičné terény – na jejich vrcholech jsou umístěny kovové krabičky s vrcholovými knížkami. V horolezeckém průvodci můžete sledovat jednotlivé výstupové cesty vyznačené kruhy na jištění, často zaslechnete vzrušený hovor, smích i volání lidí ve stěnách.

Leze se ve Skaláku, Prachovských skalách, v Klokočí, ale najdete i poměrně málo navštěvovaná místa, jako jsou např. Údolíčka, do kterých se (znáte-li to ovšem), dostanete z hřebenové cesty mezi Hrubou Skálou a Valdštejnem.

Rubem horolezeckých radostí jsou však i špatně končící události. Pod Mariánskou vyhlídkou můžete navštívit jejich svědka – symbolický horolezecký hřbitůvek, který nutí ke vzpomínkám i přemýšlení. Najdete zde jména horolezců, kteří si pro smrt zajeli až na druhý konec zeměkoule a zahynuli při zemětřesení v Peru, i jména členů turnovské sokolské jednoty, kteří se v 67 roce nevrátili z Vysokých Tater.

Krásnou túrou je výlet z Borku pod Troskami (železniční stanice) na Trosky a dál přes půvabné koupací rybníky v Želejovském údolí – Vidlák (s hospodou), Nebákov a daleko nejkrásnější Věžický rybník. Podíváte-li se z polní cesty kolem rybníka na jeho protější stranu, spatříte vysokou skálu spadající přímo do vody. Tady se natáčel známý film o malém Vaškovi, jeho mamince – baletce, tátovi – horolezci a horské službě – a, samozřejmě, taky o polepšovně. Pod silnicí vpravo od hráze rybníka najdete pod skálou silný pramen čisté pitné vody. Cesta pokračuje dál až k Pleskotskému mlýnu, v jehož blízkosti má rekreační zařízení Sokol Turnov a dál až na hrad Kost, který byl vždy tak tvrdý a odolný, že ho nedobyl ani Jan Žižka. V údolí Plakánku, táhnoucí se pod hradem najdete studánku, o které píše Fráňa Šrámek. Z Plakánku je také možno vidět všechny čtyři hrany věže hradu.

Směrem na Železný Brod se z Turnova dostanete po silnici nebo dráhou na Malou Skálu s nově opravenou sokolovnou a čilou sokolskou jednotou. Na obou stranách silnice je možno pozorovat skalní hřeben tvořený „překocenou“ vrásou někdy v třetihorách. Na levé straně se ve značné výšce přímo nad silnicí naklání vyhlídka s fantastickým rozhledem, cesta pak pokračuje dál na zbytky hradu Vranova v současné době nepřístupného (nedávno došlo ke zřícení skály) a chcete-li, pak už to není daleko na romantickou zříceninu hradu Frydštějn. Přejdete-li ze silnice na druhou stranu, přes řeku a přes koleje, kolem sokolovny, vystoupáte k dalším horolezeckým terénům na Suché skály. V současné době se zde nesmí lézt – ale leze se! Pak už to není daleko na vrch Sokol a do skalního bludiště Kalich, kde se kdysi tajně scházeli ke svým bohoslužbám čeští bratři označovaní za „kacíře“. Přes zříceninu hradu Zbiroh se dostanete do Turnova.

Vidím, že jsem se přecenila – v rámci tohoto článku naprosto nelze popsat krásy tohoto koutu české země - Českého ráje. Vůbec jsem se nedostala k oblasti kolem Jičina, na Sobotecko, do Prachovských skal, na Kozákov – a i v popisované oblasti Turnovska a Maloskalska toho spoustu chybí. Možná však, že je to dobře. Existuje spousta turistického materiálu, map a průvodců, které poskytnou každému zájemci dostatek informací, aby se mohl přesvědčit sám.

Na závěr – v Turnově v sokolovně je slušná turistická noclehárna stejně jako v sokolské chatě v Pleskotech. Kromě toho je v okolí dostatek nesokolských turistických možností ubytování, v létě jsou otevřeny i kempy a tábořiště. Každý si může vybrat podle svých možností a stavu své peněženky.

Krajina Českého ráje zve k pobytu a toulání milovníky přírody, kultury i historie, ale pozor! Všichni, kteří sem v dobré vůli přijedete, otevřete svá srdce a budete odměněni!

Jarina Žitná

Zprávy z jednot a žup

Omluva.

I mistr tesař se někdy utne – a tak se dnes omlouvám všem čtenářům a především sestře Tůmové, autorce článku o Janu Masarykovi v posledním čísle časopisu. Zmíněný článek mi poslala dvakrát, protože v prvním textu udělala chybu a přepsala se. Přišla na to hned a poslala nový text, nevím, jak se stalo, že jsem nakonec zveřejnila tu první verzi s chybou a – i když jsem časopis po sobě četla nesčíslněkrát – nevšimla jsem si toho. Je mi to líto – každý z nás přece ví, že TGM se 14. září nenarodil, ale zemřel.

A druhá chyba, tentokrát jenom moje! Úvodní báseň z minulého čísla nenapsal Jaroslav Seifert, ale Viktor Dyk!

Takže pardon!

Jarina Žitná

Putování po západní části Krušných hor.

Na podzimním setkání sester a bratrů Sokola v Uh .Hradišti, kteří se zúčastňují téměř pravidelně každoročního turistického týdenního pobytu, byly vybrány pro rok 2011 Krušné hory. Důvodů bylo několik. Prošlapali jsme společně v uplynulých 12 letech Krkonoše, Jizerky, Orlické hory, Beskydy, Jeseníky. Několikrát jsme prošli hvozdy Šumavy i Novohradských hor. Zavítali jsme na Slovensko a zkropili potem hřeben Velké Fatry. Klouzali jsme po kamenech Českého Švýcarska a obdivovali skalní útvary Českého Ráje. Jen Krušné hory zůstaly v našem vandrování velkou neznámou. Rozhodnuto, schváleno! Na základě vypracovaného itineráře zajistil ing. Mikula z cestovní kanceláře DONAMO ubytování a dopravní prostředek. V sobotu 30. července vyjel od sokolovny v Uh .Hradišti autobus se 46 nadšenými turisty s průměrným věkem 68 let. Ubytování bylo cestovní kanceláří zajištěno v obci zajímavého jména Smolné Pece v penzionu Johann a Sarah. Cestou (která trvala 6h) jsme se zastavili v zámku Bečov nad Teplou, aby naší zvědavosti neunikla vzácná památka – relikvie sv. Maura. Počasí nám nepřálo, lilo „jako z konve“. Proto i první turistický den, provázený mžéním a chladem, jsme využili k prohlídce města Chebu (abychom přesně věděli, kde nám zabili generalisima Valdštejna blahé paměti). Odpoledne se vyčáslilo. Vydali jsme se procházkou z Chebu na populární sopku starších čtvrtohor, která potrápila J.W. Goetheho – Komorní Hůrku. (Mezi námi, mnoho z ní nezbylo, sopečný tuf posloužil k budování lázeňských chodníků v blízkých Františkových Lázních). Další dny odtáhla frontální porucha z území západních Čech a my jsme uskutečnili plánované výstupy na Tisovský vrch (také Pajndl), Křížový vrch, Plešivec i Klínovec. Stejně jako děti nás okouzila božidarská „Ježíškova cesta“, posmutnělou krásou na nás zapůsobil Mrtvý rybník stejně jako bahenní sopky rašeliniště Soos. Ověřili jsem si, že města a městečka Nejdek, Abertamy, Skalná i hrad Vildštejn už nejsou napůl opuštěnými a zchátralými, ale krásně renovovanými místy. Stejně jako okolní lesy a pastviny nenesou stopy účinků imisí nýbrž jsou svěží zelené. Jediným kazem na kráse byla úplně zchátralá bouda – hotel na Klínovci. Poslední den pobytu se do Krušných hor vrátilo deštivé počasí a nám opět zbyla „mokrý varianta“ – hrad Locket .

V místech tolika lázeňských možností bylo přímo naší povinností ověřit si jak běží lázeňská sezona ve Františkových Lázních, Lázních Jáchymov i Karlových Varech. Unaveni ale spokojeni jsme se vrátili v sobotu 6. srpna na výchozí místo v Uh. Hradišti. Snad se nám příští rok opět podaří toulání některým z krásných koutů domoviny.

Věra Navrátilová,
T. J. Sokol Uh. Hradiště

Ze zájezdu seniorů ČOS

Zájezd proběhl dne 1.10.2011 a zúčastnilo se ho 40 sokolských seniorů ze žup Valašské, Beskydské, Komenského, Středomoravské, Máchalovy a Severočeské.

V 9:00 byl vypraven autobus od sokolovny ve Valašském Meziříčí, přímo na **hrad Helfštýn**, kde byla plánována prohlídka. Zřícenina hradu ze 13. století je dnes velkoryse zrekonstruována. Rozlohou se řadí k největším v Evropě a délkou hradebních zdí patří na 1. místo v ČR. Helfštýn je proslaveným centrem uměleckého kovářství, každoročně pořádaného sympozia Hefaiston se zúčastňují kováři z celého světa. Expozice tvořená jejich výrobky byla součástí prohlídky, stejně tak jako středověká, replikami zařízení vybavená mincovna.

Po obědě v hradní restauraci jsme odjeli do **Teplic nad Bečvou**. Teplice jsou malé lázně, ve kterých se léčí zejména choroby srdce a oběhového systému. V Teplicích jsme měli objednanu prohlídku **Zbrašovských aragonitových jeskyní**. Tyto jeskyně, které vytvořila horká uhličitá kyselka se chlubí unikátní výzdobou z bílého minerálu – aragonitu. Jsou to naše nejteplejší jeskyně, průměrná teplota dosahuje 15 st. C.

Po skončení prohlídky, které se zúčastnilo 31 zájemců, ochutnání místní kyselky, teplých lázeňských oplatek a prohlídce lázeňského areálu jsme se rozdělili. Část zůstala v lázeňském parku, zdatnější nadšenci vyrazili na krátkou túru k **Hranické propasti**, která leží v přírodní **rezervaci Hůrka**. Je to nejhlubší propast v ČR, a zřejmě i ve střední Evropě. V hloubce 70m se nachází hladina jezírka, kterým propast dále pokračuje. Sondou byla dosažená hloubka 275,5 m, ale ta ještě není dnem propasti. To se předpokládá až v hloubce 329, 5 m. Průzkum propasti stále probíhá.

Po návratu z příjemné vycházky jsme odjeli autobusem zpět do Valašského Meziříčí. Nádherné počasí „babího léta“ a příjemné průvodkyně na hradě i v jeskyních – výklady byly vtipné a přitom na vysoké odborné úrovni – přispěly k výborné náladě všech účastníků. Domů se rozjížděli spokojeni, s novými poznatky o historii a zajímavostech naší vlasti a s hezkými zážitky. Děkujeme vzdělavatelskému odboru ČOS za umožnění tohoto zájezdu.

Jana Rosáková
Sokol Valašské Meziříčí

Slavné výročí

24. listopadu 2011 oslaví 116 výročí své existence Sokol Říčany.

Po několika předchozích pokusech (V letech 1870 a 1890) byla svolána do restaurace „U Sokola“ – dnes „U Vaverů“ ustavující schůze Sokola Říčany. Smlouvy byly potvrzeny výnosem c. k. místodržitelství v Čechách dne 7. prosince 1895.

Jarka Tůmová

Sokol Říčany a Radošovice

Výstava „150 let Sokola“

Bylo možno ji shlédnout v měsíci září v chrastavském muzeu.

Vystavené fotografie a zapůjčené dokumenty mapují počátky vzniku Sokola, jeho nesmazatelnou úlohu pro společnost mezi světovými válkami, až po „násilnou likvidaci“ v r. 1948. Další dostupné materiály navazují na obnovení Sokola a jeho činnosti v naší jednotě v r. 1989.

Zásluhu na realizaci výstavy má především kolektiv lidí z vedení jednoty, kterému patří obrovské poděkování a uznání. Byli to sestry a bratři Josef Mácha, Miloslava Šírová, Jitka Marxová a Iva Lešková.

O rozvoj Sokola v Chrastavě se zasloužil především jeho první starosta, bratr Josef Mácha, který od počátku cvičení v Sokole propagoval a je tomu tak i dnes. V současnosti stále pracuje jako jednatel naší jednoty. Na slavnostním zahájení výstavy mu starostka Sokolské župy Ještědské, sestra Vlasta Landová, poděkovala..

Sokol vždy podporoval všestrannost ve cvičení, houževnatost, pevnou vůli a to se přenáší i na naši mládež, která navštěvuje naše cvičební hodiny spolu s oddíly ženských složek.

Iva Řehořková

Sokol Chrastava

Prodaná nevěsta v Turnově

Připadá mi to jak neskutečný sen, že jsem mohla v dnešní uspěchané době prožít něco, co si v paměti uchovám jako mimořádný zážitek. Smetanova Prodaná nevěsta v podání sokolských souborů! Skupinka nadšených muzikantů, početný pěvecký sbor a několik sólistů, kteří vtipně kombinovali zpěv s mluveným slovem, které odpovídalo původnímu Sabinovu libretu. Amatérské výkony pěvců, prosté podještědské kroje a to naše krásné turnovské divadlo - malá kopie divadla Tylova! Jak se to všechno doplňovalo a vytvářelo atmosféru, která se hned tak nemůže v současné době prožít. Divadlo plné až po galerii, všechny přístavky obsazené. Po několika děkovačkách si s chutí celé divadlo s účinkujícími zazpívalo „Proč bychom se netěšili“ a to už se nedalo zabránit slzám v očích.

Chtěla bych vyjádřit obdiv a dík všem, kteří se na představení podíleli. Obětovali svůj volný čas. Odměnou je jim radost ze společného díla, kterou rozdávají po českém kraji. Díky vám všem!

Milada Smutná

Sokol Turnov

Prodaná nevěsta v Turnově

Zemřel Jiří Žižka

Předem vím, že se tímto článkem nezavdávám všem a přesto ho musím napsat! Vám, kterým vadí Jirkova činnost v době totality se omlouvám za další slova. Zvažte, prosím, svou vlastní činnost a snahy v období totality a v klidu posuďte, kdo se zasloužil víc o tělovýchovu v naší republice – ten, kdo negoval a stavěl se úmyslně stranou – nebo ten, kdo využíval situace a dával plně své vědomosti do služeb lidem, občanům!!

Stále a do nekonečna se přemílá problém spartakiád. Zbytečně! Všichni si přece musíme být vědomi skutečnosti, že přiměly občany této republiky aktivně sportovat, zúčastnit se a „být pohromadě“. Mluvíme-li dnes o tom, že současné slety poskytují našim občanům možnost „zúčastnit se“, tvořit velké dílo, uvědomme si, že to v té zlé době nebylo o moc jiné. Zeptejte se všech, kteří kdy prošli společně jako cvičenci branou borců –potvrdí Vám ten pocit zvláštní vnitřní jednoty a síly. Že byly spartakiády, které vytvářeli obyčejní lidé, politicky zneužity, o tom není sporu a asi se v té době nedalo nic dělat. Osobně si myslím, že je třeba ve všem hledat do dobré a pozitivní a dávat tomu přednost. Tak je také třeba se dívat na práci tisíců cvičitelů a cvičenců, kteří se scházeli na Strahově pro svoje potěšení – Jiří byl jedním z nich, stál na špici a snažil se vytvářet skutečnost z vizí, které ho ovlivnily jako mladého muže a které ho nikdy neopustily. Byly to myšlenky Tyrše a Fugnera, kterým zůstal věrný celý svůj život.

Oficiální nekrolog jistě přinese časopis Sokol a nechci opakovat to, co bude napsáno. Já mohu jen hodnotit Jiřího práci jako pedagoga, vynikajícího cvičitele teoretika a praktika a vzpomínat na něj jako na člověka, od kterého jsem se mnoho naučila a kterého jsem měla a mám ráda.

Vůbec si nepamatuji, kdy a kde jsem ho poznala, ale spolupracovala jsem s ním léta jako autorka skladeb pro starší žákyně na spartakiádách a skladeb žen na tak dlouho očekávaných sletech. Byl odborník na slovo vzatý a přitom kreativní člověk. Člověk s lidskými chybami a člověk inspirující svoje okolí. S čistým svědomím mohu prohlásit, že to byl – s výjimkou táty - asi on, od kterého jsem se naučila nejvíc.

Mám sokolství v rodině. Táta byl kantor a služba dětem byla pro něj radostnou povinností. Proto i po rozpuštění Sokola se vrátil k dětem jako cvičitel a se skupinou mužů z jednoty cvičil naposledy na druhé spartakiádě. Pamatuji se, že po návratu domů s nadšením a dojatě vyprávěl, jak Jiří hřímal z náčelnického můstku“ „Pamatujte si, kde stojíte!!“

Jiří měl jednu zajímavou vlastnost. Bral život s humorem a především bral s humorem sám sebe. Snad proto byl člověk ochoten a schopen přijmout od něj i nepříjemnou kritiku. Zažila jsem s ním nespočet drobných příhod, na které nikdy nezapomenu a zapomenout nemohu.

Po obnovení Sokola se držel zpátky z obavy, aby Sokol lidé neztotožňovali s tím, co bylo. Seděli jsme na náčelnictvu – návrhy na příští náčelníci (volby měly být v lednu 1991) byly dost jasné a bylo jich několik. S náčelníkem to byl větší problém. Seděl vedle mne a nemluvil. Najednou mi došlo: „A co ty tady sedíš? Proč ne ty?!“ Dlouho mlčel a trochu nám to vymlouval. A najednou jsem uslyšela jeho tichou poznámku: „Každý by chtěl být náčelníkem po Tyršovi!“ Ted' jsem ho měla, takže kandidoval a skutečně byl náčelníkem zvolen. Klidně mohu říci, že pro mne byly následující roky nejen školou odborné praxe, ale i lidského, sokolského přístupu k věci. Na to nemohu nikdy zapomenout, i když podotýkám, že jsme se několikrát i pořádně pohádali.

Z toho běžného společného života na náčelnictvu se mi před očima míhá nespočet vzpomínek, možná drahých pouze mně.

Je ráno, sedíme na náčelnictvu a dáváme dohromady nástupy a odchody na slet v r. 94. Právě jsem přijela z Liberce. Na stole leží moje pouzdro na brýle, ale ty nikde. „Přece nejsem taková husa, abych přijela jen s „futrálem“! „Tak se běž podívat do všech kanceláří, kde jsi už dnes byla, přece se neztratily!“ Dobrá rada nad zlato a tak skoro hodinu lítám bezvýsledně po Tyršově domě a vracím se otráveně k nákresům, na které pořádně nevidím. Najednou: „Prosím tě, co to máš na nose?“ „No co, brejle!“ „Ale čím?“ Udiveně na mne kouká: „No jo, ty moje leží tady!“ Honem je sundává a tváří se při tom natolik komicky, že mne přechází vztek! Teprve teď mi dochází, jak jsou podobné vzpomínky vzácné – a nezapomenutelné. Konečně nastává dlouho a toužebně očekávaná doba XII. Všesokolského sletu. Plocha je vyznačena, slunce svítí, všude se usmívají známé i neznámé tváře – zítra to začne! „Pojď se mnou!“ Trochu udiveně ho následuji. Právě teď procházím svojí univerzitou – projíždíme kolem stadionu a navštěvujeme společně všechna stanoviště zajišťující provoz – a úspěch – příštích dnů. Stavujeme se u nástupářů, vytyčovatelů, v šatnách, hudební režii – všude pár slov a úsměvů, povzbuzení: „Ono to půjde a dopadne to!“ Jen zírám! Obličejové lidí trpících pocitem zodpovědnosti se vyjasňují jakoby z nich padala tíha a najednou jsou plné sebedůvěry. Tak takhle se to dělá! A to mi při vší té radostné a přátelské konverzaci na patřičných místech stačil ještě přivřít ruku do dveří auta!

Říká se, že smrt je jediná spravedlnost, čeká na nás dříve či později a nikoho nemine. Je to pravda – jen bych si přála, abychom se dříve nebo později sešli společně na svých značkách v sokolském nebi. Uvědomuji si, že píšu trochu dost nesouvislé povídání o svých vzpomínkách na Sokola s velkým „S“! Myslím to upřímně, stejně jako upřímně lituji, že jsem se - pro svou srůstající zlomenou nohu – nemohla zúčastnit pohřebního obřadu a doprovodit bratra Žižku na cestě, z níž není návratu.

Plně si uvědomuji význam svých slov, když říkám, že Jiří Žižka byl skutečným sokolem tělem i duší a jako takový vešel někde tam nahoru mezi spřízněné duše, které ho předešly – nám zbývají jen krásné vzpomínky a jako dědictví zodpovědnost k sokolskému odkazu!

Jarina Žitná

„Dějiny spíše potřebují lidi, kteří něco dělají, než lidi, kteří navrhuji, co by někdo měl udělat!“

Karel Čapek

„Co je tajemstvím úspěchu? Vnukat důvěru!“

Axel Munthe

Závěrečné slovo

Ni zisk, ni slávu!

Sokolské heslo „Ni zisk, ni slávu“, které čteme na mnohých budovách sokoloven, je pro ty, kteří uctívají modlu peněz a kariéry, nepochopitelné. Na druhé straně nemůžeme říci, že lidská nezištnost a ochota pomoci druhým vymizely. To bychom mnoha skvělým spoluobčanům křivdili. Navíc se dnes těchto ušlechtilých snah ujalo organizované dobrovolnické hnutí. Jeho kořeny sahají do národního obrození a do období po roce 1918, kdy dobrovolné spolky ovlivňovaly morální úroveň mladého československého státu. Jako příklad nezištné práce pro vlast uveďme Antonína Švehlu, ministerského předsedu v první republice, člověka, jak známo, naprosto imunního vůči slávě a peněžnímu zisku. Svě stanovisko vyjádřil slovy: „Kdo nemá síly, aby pracoval bez oslav, bez slávy a často proti haně, je sláb a kdo je sláb, nemůže vésti. Pracoval jsem a za práci se mi dostalo důvěry. A to mi naprosto stačí.“

Významné místo zaujímal tehdy také Sokol, jehož cvičitelé vykonávali svou činnost s elánem a bez odměny. Protektorát a komunistický režim toto pojetí dobrovolnictví zdeformovaly. Je pravdou, že za minulého režimu existovala tzv. Akce Z, ale účast v ní byla sledována a tedy vlastně nedobrovolná.

Po roce 1989 dobrovolnictví opět ožívá, zakotvuje v právním řádu ČR a pohlíží se na ně jako na důležitý společenský jev. Na internetových stránkách se dočítáme, že o dobrovolnictví je možné hovořit tehdy, když člověk věnuje něco dobrovolně jiným a nežádá za to finanční odměnu. Může jít o darované peníze, věci, čas, a úsilí. Definice není přesná, pokládáme za nutné dodat ještě slova „a nežádá za to ani jinou výhodu či službu.“ Mezi důvody dobrovolnictví vyjmenovávají jeho teoretici většinou důvody morální, jako je zejména potřeba pomáhat a měnit svět k lepšímu. Také náboženské přesvědčení se řadí k motivacím. Mezi vyjmenovanými pohnutkami postrádám snahu prospět vlastní společnosti, svému národu. Za hlavní proudy dobrovolnické činnosti se uvádí dobrovolnictví v sociálních službách a při mimořádných událostech, jako jsou například povodně. Mezi řadou organizací spojených s dobrovolnictvím se vedle Sboru dobrovolných hasičů a Českého červeného kříže uvádí také Sokol. Hlavním typem dobrovolnictví je zapojení do činnosti neziskových organizací a dobrovolnických center. Nemělo by se však zapomínat na ty, kteří pomáhají nezištně jako jedinci. Vybavuje se mi nezištná práce organizátorů pospolitého života obcí, účast bez odměny na redakční práci místních časopisů, činy jedinců, které směřují ke kultuře, ochraně přírody, zachování historické paměti místa nebo příspěvky do časopisů se zřeknutím se honoráře. Dobrovolnictví jako morální hodnota si žádá, aby média mu věnovala náležitou pozornost a to nejen v letošním roce, který je vyhlášen Evropským rokem dobrovolnictví. Nestalo by se pak, aby čtvrtina dotázaných považovala dobrovolníky za naivky, kteří nevidí, že je někdo zneužívá. Výsledek tohoto šetření uvádí Národní dobrovolnické centrum Hestia. Nedávno promítaný film Czech made měl podtitul „S poctivostí leda pojdeš“. Rovněž film „Prachy dělaj člověka“ nezištné ideály již v samotném názvu shazuje.

Závěrem je možné říci toto: I jednotlivci mají možnost, i když se sami dobrovolníky nenazývají, přispět mimo rámec povolaných dobrovolnických institucí svou neplacenou aktivitou nejrůznějších forem k zlepšení věcí veřejných a tak i k morálnímu profilu české společnosti.

Marcela Hutarová

Sletové poselství z Tělocvičné jednoty Sokol Brtnice

Sletová štafeta – Třebíč - 24. září 2011

Všem členům Sokola, všem příznivcům Sokola,
všem, kteří nejsou lhostejní k osudu Sokola.

Přivážíme poselství XV. Vsesokolskému sletu 2012

- poselství harmonie těla a ducha
- poselství pohybu, radosti a přátelství
- poselství síly, pravdy i krásy
- poselství víry ve znovuoživení Sokola

Tak jako byli naši předkové
- buďme obětaví, buďme nezištní a mějme sokolské nadšení!

Mějme stále na mysli, že - krizi hospodářské vždy předchází krize mravní.

XV. Vsesokolskému sletu provoláváme Nazdar!

